

examenbundel.nl

examen bundel

Meer dan alleen oefenexamens

Nu bij je boek
mijn.examenbundel.nl
Online oefenen, video's en meer

2023|2024

havo

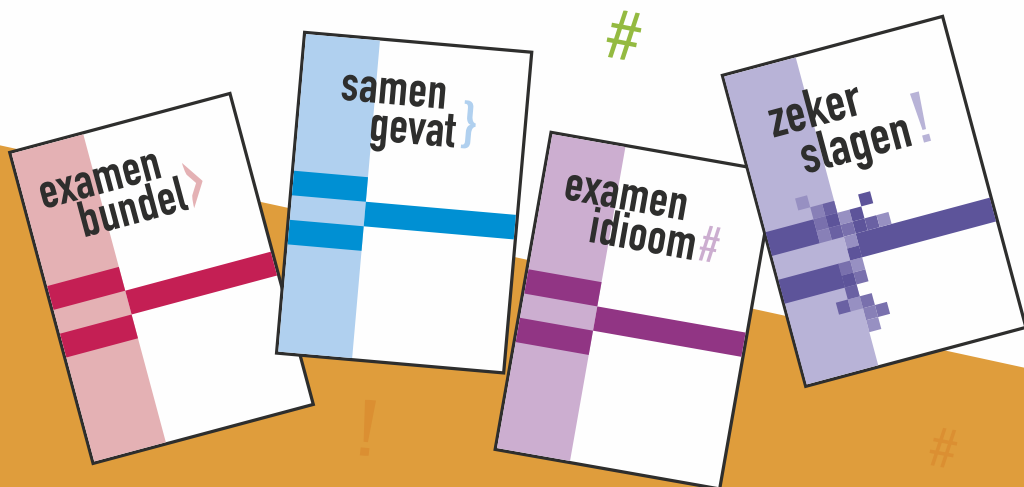
Aardrijkskunde

ThiemeMeulenhoff

! Zeker slagen met Examenbundels, meer dan oefenexamens!

#geenexamenstress

MEER DAN ALLEEN EXAMENS >

- Oefenen met echte examens, met uitleg en toelichting van docenten en vakexperts.
- Oefenen met voorbeeldvragen per onderwerp.
- Voldoet aan de laatste exameneisen.
- Geeft ook toegang tot vele extra's en gericht studieadvies op Mijn Examenbundel.

EXAMENSTOF ALLES IN ÉÉN }

- Alle examenstof in één boek, compact en overzichtelijk.
- Perfecte samenvattingen met voorbeelden uit de laatste examens.
- Overzichten met begrippen en definities.
- Te gebruiken naast elke lesmethode.
- Met handig trefwoordenregister achterin.

SPECIAAL VOOR DE TALEN

- De ideale voorbereiding op zowel het centraal schriftelijk examen als de schoolexamens.
- Meer dan 1000 idoomwoorden met realistische voorbeeldzinnen.
- Thematisch gerangschikt.
- Aandacht voor lees-, gespreks- én schrijfvaardigheid.

LEREN KUN JE LEREN !

- Handig hulpmiddel naast Examenbundel, Samengevat en Examenidroom.
- Ontdek welke leerstrategieën het best bij jou passen.
- Bevat tips over effectief leren, plannen en motivatie.
- Meer tijd over voor andere dingen zoals werken en sporten.

#ikgazekeerslagen >

Ga naar examenbundel.nl voor meer informatie over je eindexamens, extra oefeningen en meer!

examenbundel.nl

examen bundel

Meer dan alleen oefenexamens

2023 | 2024

W.T.P. van den Berg
H.J.C. Kasbergen
J.P.M. Maas

havo

Aardrijkskunde

mijn.examenbundel.nl

} Slagen zonder examenstress doe je met [Examenbundel](#), [Samengevat](#), [Examenidoom](#) en [Zeker Slagen!](#)
Alles voor je schoolexamens en je centrale examens in je boeken, maar ook online.

**Overzicht
van al je
examenvakken**

**Antwoorden
bij de
oriëntatietoets**

**Video's
en andere
leerbronnen**

**Online
oefenen**

**Inzicht in je
voortgang**

**Quickscan
en nog
veel meer!**

Ga naar mijn.examenbundel.nl en log in op Mijn Examenbundel. Met deze code krijg je toegang tot heel veel (digitale) extra's die bij je bundel horen:

#

!

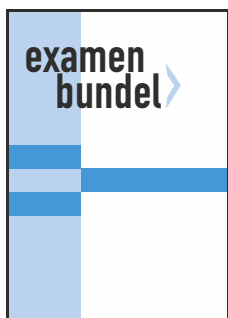
Deze code is uniek en door één persoon te gebruiken. Geldig tot 15 juli 2025.

#ikgazekerslagen

Voorwoord

Met deze **Examenbundel** bereid je je goed voor op het eindexamen en op de schoolexamens. Je oefent met echte examenopgaven. In de uitwerkingen staan de antwoorden met een duidelijke uitleg. Zo weet je precies wat je goed en fout hebt gedaan. !

Gebruik naast deze **Examenbundel** ook het boek **Samengevat** om te leren voor je examen. Hierin vind je een handige samenvatting van alle examenstof.

+

Oefenen met echte examens en duidelijke uitwerkingen

Overzichtelijke samenvatting van de examenstof

Wil je weten op welke datum het centraal examen is?

Ga naar examenbundel.nl/examenrooster voor het actuele examenrooster. Of scan de QR-code:

Namens team **Examenbundel** heel veel succes!

Heb je een vraag of opmerking over deze **Examenbundel**? Ga dan naar examenbundel.nl/contact.

Opmerking

De overheid stelt de regels op voor het examen. Bijvoorbeeld wat de examenonderwerpen zijn, welke hulpmiddelen je mag gebruiken en wanneer het examen is. De auteurs en uitgever hebben deze **Examenbundel** met grote zorg samengesteld. Soms veranderen de regels van de overheid echter of worden er nieuwe afspraken gemaakt over wat die regels betekenen. Raadpleeg daarom altijd je docent of onze website www.examenbundel.nl voor actuele informatie die voor jouw examen van belang is.

Inhoud

- 7 Stappenplan: hoe leer je met de Examenbundel
- 13 Tips over Examenbundel en examens
- 16 Hoe behaal je de maximale score?

17 Oriëntatietoetsen

- 19 Oriëntatietoets I: alle domeinen
- 28 Oriëntatietoets II: alle domeinen

Deel 1

37 Oefenen op onderwerp

1 Vaardigheden

- 39 Oefenopgaven
- 55 Hints
- 56 Uitwerkingen

2 Wereld

- 64 Oefenopgaven
- 80 Hints
- 81 Uitwerkingen

3 Aarde

- 92 Oefenopgaven
- 113 Hints
- 115 Uitwerkingen

4 Brazilië

- 127 Oefenopgaven
- 143 Hints
- 144 Uitwerkingen

5a Leefomgeving – rivieren

- 157 Oefenopgaven
- 165 Hints
- 166 Uitwerkingen

5b Leefomgeving – steden

- 173 Oefenopgaven
- 183 Hints
- 184 Uitwerkingen

Deel 2a

191 Examens met uitwerkingen

aangepast aan examens zonder atlas

Examen 2022-I

- 193 Opgaven
- 213 Uitwerkingen

Examen 2022-II

- 232 Opgaven
- 252 Uitwerkingen

Examen 2022-III

- 271 Opgaven
- 292 Uitwerkingen

Deel 2b

309 Examen 2023-I

Examen 2023-I

- 311 Opgaven

De antwoorden en uitwerkingen van het examen 2023-I vind je op mijn.examenbundel.nl

Bijlagen

Cijferbepaling Onderwerpregister

Stappenplan: hoe leer je met de Examenbundel?

Natuurlijk kun je de **Examenbundel** van voor naar achter doorwerken of er kriskras wat onderdelen uithalen om mee te oefenen, maar je kunt het ook systematischer aanpakken. Als je oefenen met de **Examenbundel** combineert met leren uit **Samengevat**, bereid je je optimaal voor op je examen.

Op de volgende pagina's vind je drie routes die laten zien hoe je kunt leren met de **Examenbundel**. Kies de route die past bij jouw manier van leren:

- Route 1: Ga je graag meteen aan de slag? Start met **oefenen op onderwerp**.
- Route 2: Wil je eerst weten waar je staat? Start met **de oriëntatietoets**.
- Route 3: Leer je liever eerst de theorie? Start met **leren per onderwerp**.

Kies de route
die bij jouw
manier van
leren past!

Lees ook de tips!
Voorkom
verrassingen
tijdens je
examen.

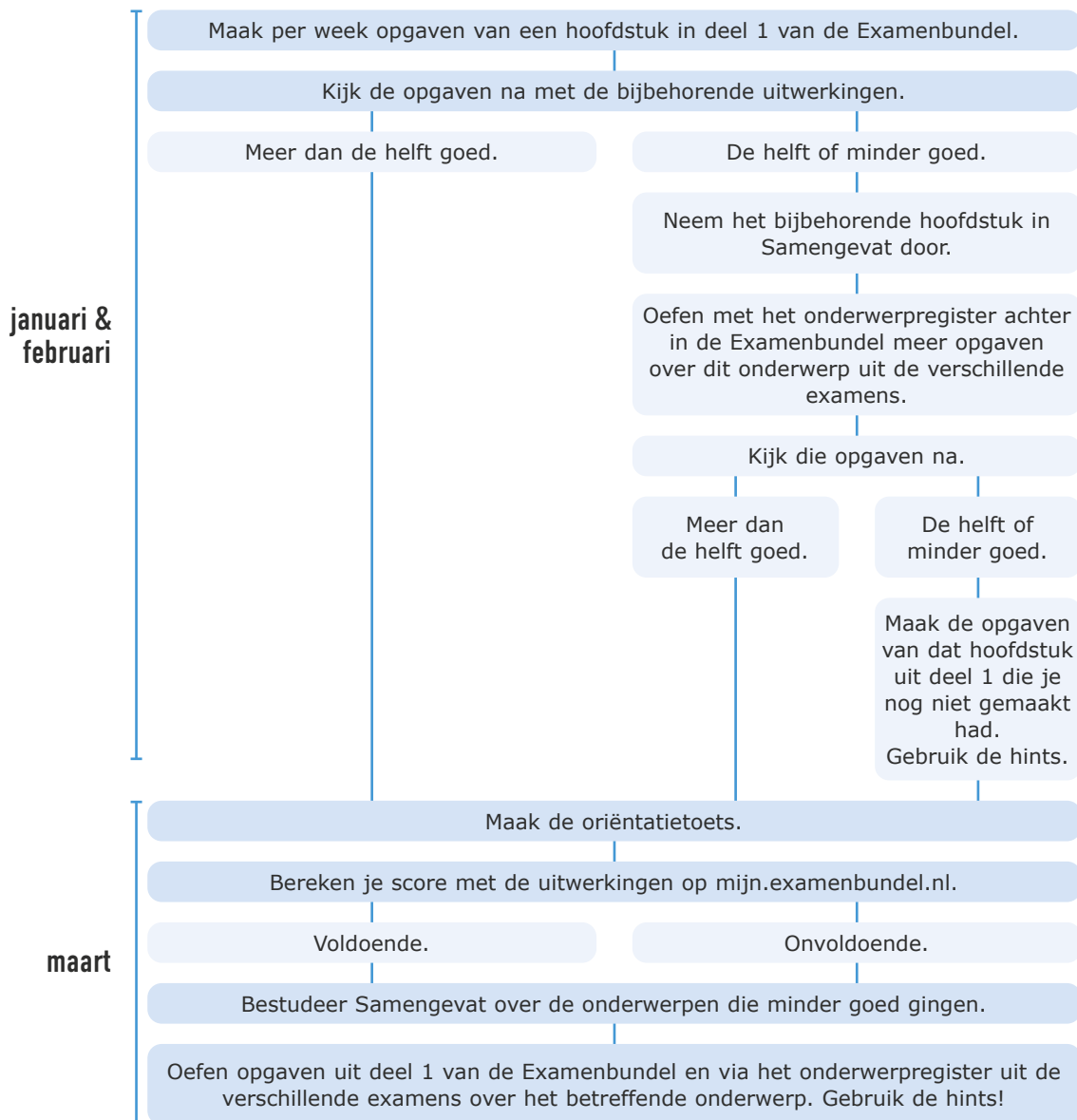
#

!

#ikgazekerslagen

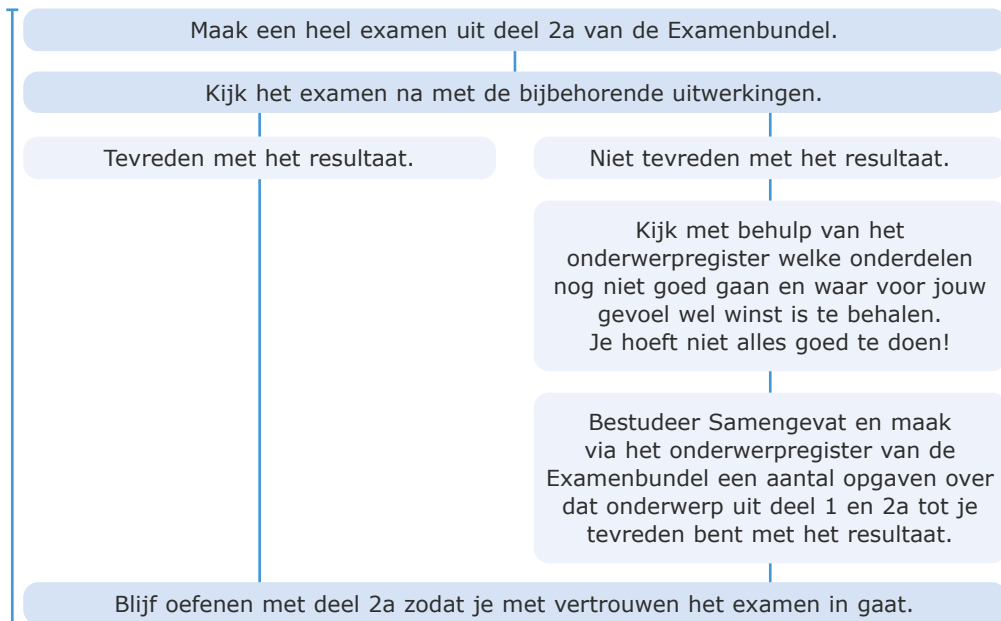
Route 1

Ga je graag meteen aan de slag? Start met oefenen op onderwerp. #

april

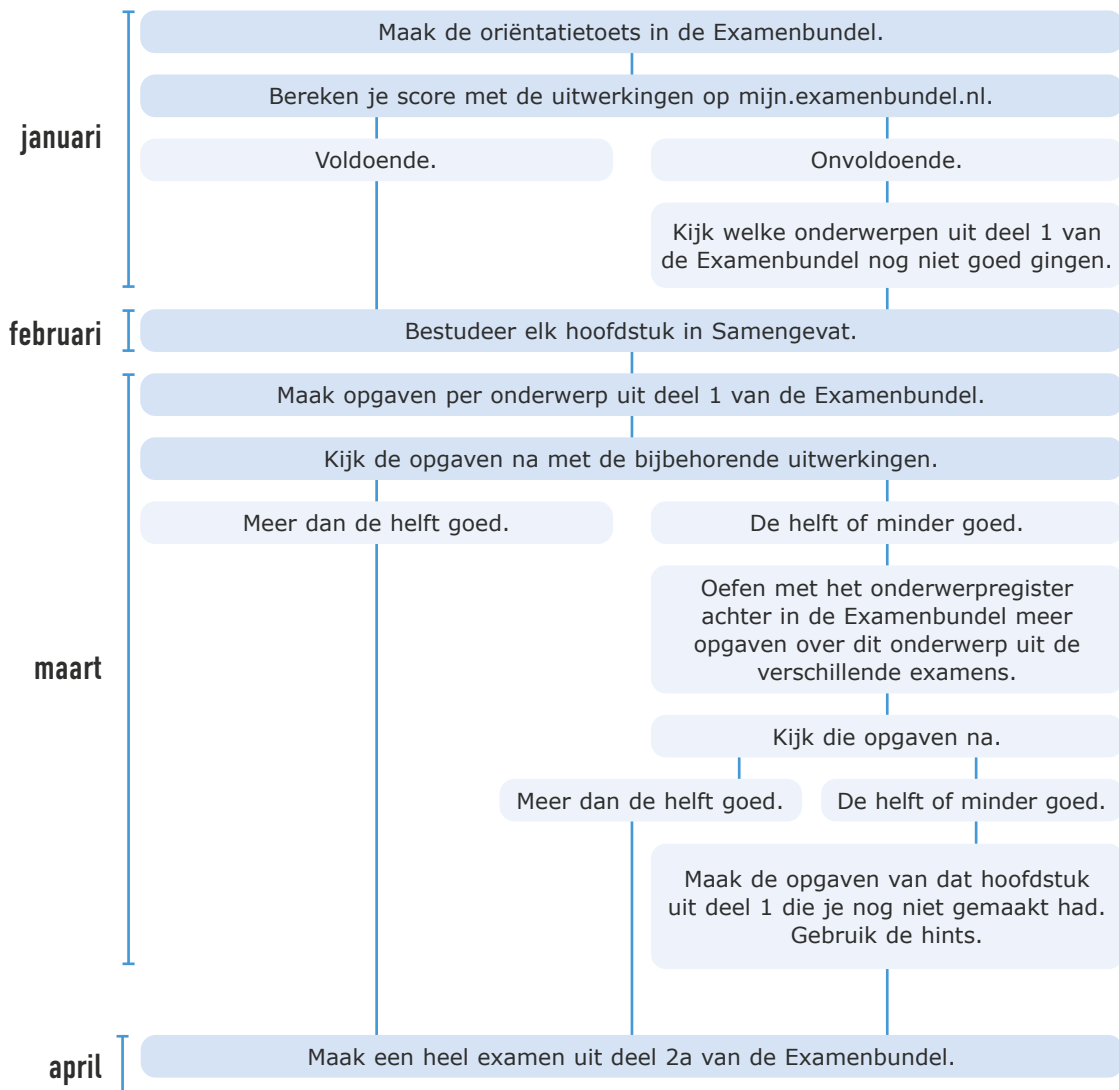

#geenexamenstress

Route 2

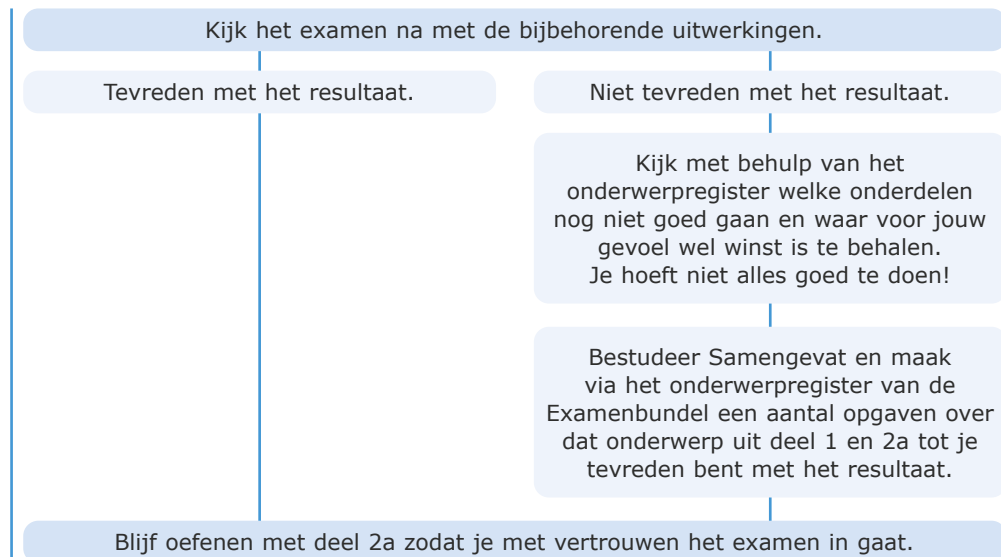
Wil je eerst weten waar je staat? Start met de oriëntatietoets. }

#

april

#geenexamenstress

}

Route 3

Leer je liever eerst de theorie? Start met leren per onderwerp.

januari & februari

Bestudeer per week een hoofdstuk uit Samengevat.

Maak de oriëntatietoets van de Examenbundel.

Bereken je score met de uitwerkingen op mijn.examenbundel.nl.

Voldoende.

Onvoldoende.

Kijk welke onderwerpen uit deel 1 van de Examenbundel nog niet goed gingen.

Maak de opgaven uit deel 1 over die onderwerpen.

Kijk die opgaven na.

Meer dan de helft goed.

De helft of minder goed.

Oefen met het onderwerpregister achter in de Examenbundel meer opgaven over dit onderwerp uit de verschillende examens.

maart

Maak een heel examen uit deel 2a van de Examenbundel.

Kijk het examen na met de bijbehorende uitwerkingen.

Tevreden met het resultaat.

Niet tevreden met het resultaat.

Kijk met behulp van het onderwerpregister welke onderdelen nog niet goed gaan en waar voor jouw gevoel wel winst is te behalen. Je hoeft niet alles goed te doen!

Bestudeer Samengevat en maak via het onderwerpregister van de Examenbundel een aantal opgaven over dat onderwerp uit deel 1 en 2a tot je tevreden bent met het resultaat.

april

Blijf oefenen met deel 2a zodat je met vertrouwen het examen in gaat.

#geenexamenstress

Tips over Examenbundel en examen

Atlasgebruik

- Bij het oefenen met deze examenbundel kun je de volgende atlassen gebruiken: Grote Bosatlas 55^e druk / Grote Bosatlas 56^e druk / Alcarta 1^e druk / Alcarta 2^e druk.
- Voor het schoolexamen bepaalt de eigen school of er een atlas is toegestaan en welke dat is.
- Bij het centraal examen is de atlas niet toegestaan. In plaats van de atlas krijg je een kaartenkatern. Het kaartenkatern bevat kaarten uit de Grote Bosatlas en uit Alcarta. In deze Examenbundel staan die kaarten niet. In plaats daarvan wordt er verwezen naar de kaarten uit de Grote Bosatlas en Alcarta. De verwijzing naar de kaarten is als volgt: de atlas, het paginanummer, eventueel kaartletter op die pagina. De atlasverwijzingen zijn als volgt: GB55 / GB56 / Alc1 / Alc2.

Gebruik van deze Examenbundel

- Je vindt in deze bundel drie onderdelen om te oefenen:
- twee oriëntatietoetsen; het zijn instaptoetsen waarmee je kunt nagaan of je de basisbegrippen van de examenonderwerpen beheerst. De antwoorden vind je op www.examenbundel.nl. Na het invullen van je scores krijg je een studieadvies.
- oefenen op onderwerp; hiermee kun je per onderdeel (domein) met examen- en oefenvragen trainen. Dit is ook nuttig bij de voorbereiding van schoolexamens.
- oefenen per heel examen; dit is na het oefenen op onderwerp de volgende stap in de voorbereiding op het centraal examen. Met de scoretabellen achter in de bundel kun je je cijfer berekenen.

Achterin staat ook een onderwerpregister, waarmee je delen van de stof kunt vinden om te oefenen.

Na de antwoorden zijn cursief toelichtingen gegeven. Lees die in ieder geval door als je moeite had met een vraag of wanneer je niet zeker wist of je antwoord goed was. Voor het oefenen met deze bundel moet je de nodige kennis hebben verworven door de examenonderwerpen te leren. Deze bundel geeft niet de hele leerstof weer, maar is bedoeld om je te trainen in het maken van een examen.

Tips

- Oefen met deze bundel (ook) in je eigen tijd en in je eigen tempo.
- Probeer een opgave eerst zelf te maken. Daarna controleer je jouw antwoorden met de antwoorden en uitwerkingen in deze bundel.
- Vergroot je vaardigheid om examenopgaven te maken met SAMENGEVAT. Daarin wordt de examenstof overzichtelijk gemaakt en duidelijk uitgelegd.
- Het is bij het oefenen van hele examens een goede training om maximaal dezelfde tijd te gebruiken als bij het examen, 3 uur.
- Leg altijd een atlas op tafel en loop iedere verwijzing na. Zo oefen je in het gebruik van kaarten en diagrammen.
- Besteed extra aandacht aan de aardrijkskundige examenvaardigheden. Je vindt deze bij vaardigheden, helemaal vooraan in het gedeelte Oefenen op onderwerp.
- De antwoorden in de bundel zijn 'modelantwoorden'. Wijk jouw antwoord daarvan af, kijk dan of het echt fout is. Het kan ook een verschil in formulering zijn. En bij twijfel kun je altijd je docent raadplegen.

Maken van het examen

Start

- Je mag met het onderwerp beginnen waarin je je het meest thuis voelt.
- Zorg dat je alle vragen naloopt en in ieder geval de gemakkelijke opgaven maakt. Die zijn er echt.
- Maak je pas op het eind druk om de moeilijke delen. Die zijn er ook wel.
- Schrijf de antwoorden niet door elkaar. Laat ruimte open als je een vraag of een vraagdeel even overslaat. Dan vergeet je hem later ook niet zo snel.

Vragen en bronnen

- Lees nauwkeurig en rustig een hele opgave (meestal vier vragen) door en bekijk de bijbehorende bronnen.
- Let op sleutelwoorden zoals: 'Noem een *fysischgeografische* reden ...' of 'Noem een *sociaalgeografische* reden ...'
- Bedenk per vraag welke informatiebronnen je nodig hebt, zoals een tekst in de bijlage of een kaart van het kaartenkatern.
- Markeer eventueel belangrijke delen in vraag of bron.
- Let bij het gebruik van figuren en tabellen goed op titel, gebied, jaar, soort cijfers (absoluut, relatief, indexcijfers en dergelijke). Benoem de gegevens ook correct en precies in je antwoord.

Examenvragen

- Werk volgens een tijdsplanning, zeker als je bij schoolexamens in tijdnood kwam. Je kunt bijvoorbeeld een tijd per examenonderwerp vaststellen. Reserveer ook tijd voor controle.
- Antwoord kort, zakelijk en gericht: dat spaart tijd. Aan de antwoorden in deze bundel kun je zien wat vereist is.
- Begin je aan een nieuw onderwerp, zet dan de knop om. Welke stof en welke begrippen horen erbij? Een paar minuten pauze is ook goed.
- Vóór de vragen staat het aantal te behalen punten (1p, 2p etc.). Het aantal punten geeft het aantal onderdelen aan waaruit het antwoord moet bestaan. Zie eventueel de volgende paragraaf: 'Hoe behaal ik de maximale score?' Daarin zijn ook voorbeelden van soorten vragen opgenomen.
- Zet bij moeilijke vragen je antwoord eerst in steekwoorden op kladpapier. Dat geeft overzicht en voorkomt dat je later moet schrappen of wijzigen.
- Haak niet te snel af als je vragen moeilijk vindt of twijfelt over het antwoord. Soms weet je meer dan je denkt.
- Let erop dat sommige vragen uit meerdere onderdelen bestaan.
- Zijn er meerdere antwoorden gevraagd (bijvoorbeeld: noem drie argumenten), noteer die dan overzichtelijk.
- Antwoord zo gericht mogelijk; 'warme en droge zomers' is duidelijker dan 'een goed klimaat'. Als je geen exact antwoord weet, kun je het natuurlijk wel met iets algemeen proberen.
- Geef niet meer antwoorden dan wordt gevraagd. Zijn er bijvoorbeeld twee gevraagd, dan worden alleen de eerste twee nagekeken.
- Vul altijd iets in, ook als je twijfelt. Er komt vaak nog wel wat goeds uit. Half goed kan ook. Maar geen onzin schrijven.

Controle

- Zoek van tevoren uit – bijvoorbeeld tijdens schoolexamens – welke manier van controleren voor jou de beste is, zoals per opgave, per examenonderwerp of helemaal aan het eind. Raak je juist in verwarring door het nakijken, doe het dan niet.
- Ga na of je alles gemaakt hebt, ook de laatste bladzijde.
- Kijk of jouw antwoord wel echt een antwoord is op de gestelde vraag.
- Ga na of het antwoord zinnig is. Geen tegenspraak, geen onlogisch gebruik van cijfers.
- Wanneer je twijfelt en je het antwoord wilt wijzigen, kijk dan eerst nog eens naar de vraag.
- Wees voorzichtig met verbeteren. Vaak is de eerste gedachte de beste.
- Wanneer je toch verbetert, doe dit duidelijk. Maak er geen speurtocht van voor je docent.

Omgaan met spanning

- Heb je veel last van examenvrees of faalangst, informeer dan op jouw school naar hulp op dit terrein.
- Kies bij het examen een reëel doel. Mikken op een negen als je nooit boven de zes kwam, verhoogt de druk.
- Laat je vooraf niet beïnvloeden door andere leerlingen. Mijd vooral vlak voor het examen contact met leerlingen die praten over het examen. Ook al zijn het je beste vrienden. Ga eventueel apart staan.
- Let tijdens het examen niet op andere leerlingen. Bijvoorbeeld hoe snel die aan de slag gaan of wanneer ze het werk inleveren. Concentreer je op je eigen werk.
- Hou je vast aan wat lukt en maak problemen niet groter dan ze zijn. Accepteer dat er moeilijke vragen voorkomen. Er zijn ook gemakkelijke.
- Het heeft geen zin tijdens het examen 'je eigen werk te gaan zitten nakijken'. Laat dat maar aan je leraar over.
- Zorg voor lichamelijke ontspanning: prettige kleding, ontspannen houding, wat eten of wat lekkers (snoepjes) en zeker af en toe wat drinken.
- Zorg voor geestelijke ontspanning zoals het bewust inlassen van pauzes, waarbij je ook even wat meer ontspannen gaat zitten. Probeer af en toe de gedachten af te leiden van het examen. Neem eventueel attributen mee die positief werken.
- Als je dichtslaat en in paniek raakt, blijf dan niet zitten worstelen. Verandering kan het doorbreken. Ga bijvoorbeeld naar het toilet of meld het aan een surveillant.

examenbundel >

havo Nederlands
havo Engels
havo Duits
havo Frans
havo Economie
havo Bedrijfseconomie
havo Maatschappijwetenschappen
havo Geschiedenis
havo Aardrijkskunde
havo Wiskunde A
havo Wiskunde B
havo Scheikunde
havo Biologie
havo Natuurkunde

samengevat }

havo Economie
havo Bedrijfseconomie
havo Maatschappijwetenschappen
havo Geschiedenis
havo Aardrijkskunde
havo Wiskunde A
havo Wiskunde B
havo Scheikunde
havo Biologie
havo Natuurkunde
havo/vwo Nederlands 3F/4F
havo/vwo Rekenen 3F

Tips, tricks en informatie die jou helpen bij het slagen voor je eindexamen vind je op examenbundel.nl! Nog meer kans op slagen? Volg ons ook op social media. #geenexamenstress

examenidoom + examenbundel + samengevat + zeker slagen! = #geenexamenstress

examenidoom

havo Engels
havo Duits
havo Frans

zeker slagen !

voor vmbo, havo én vwo

